

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**СУЧАСНА ФАРМАЦІЯ:
ІСТОРІЯ, РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

**Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю,
присвяченої 20-й річниці заснування
Дня фармацевтичного працівника України**

19-20 вересня 2019 р.
м. Харків

У 2 томах
Том 2

**MODERN PHARMACY:
HISTORY, REALITIES AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT**

**Proceedings of the scientific-practical conference
with international participation, dedicated to the 20th anniversary
of the founding of the Day of the Pharmaceutical Worker of Ukraine**

September 19-20, 2019
Kharkiv

In two volumes
Volume 2

Харків
НФаУ
2019

Редакційна колегія:

Головний редактор: проф. А. А. Котвіцька

Заступник редактора: проф. В. П. Черних

Відповідальні секретарі: проф. Н. М. Кононенко, доц. І. М. Владимірова

Члени редакційної ради: проф. А. Л. Загайко, Т. А. Романько, В. В. Журенко, Н. І. Голубєва, О. М. Білинська

Регістраційне посвідчення УкрІНТЕІ № 54 від 31.01.2019 р.

С 89 **Сучасна фармація: історія, реалії та перспективи розвитку** : матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 20-й річниці заснування Дня фармацевтичного працівника України, м. Харків, 19-20 вересня 2019 р. : у 2 т. / редкол. : А. А. Котвіцька та ін. – Харків : НФаУ, 2019. – Т. 2. – 498 с.

Збірник містить матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 20-й річниці заснування Дня фармацевтичного працівника України «Сучасна фармація: історія, реалії та перспективи розвитку», в яких представлено сучасний стан та актуальні питання розвитку наукових напрямів фармацевтичного сектора галузі охорони здоров'я: конструювання, синтез і модифікація біологічно активних сполук та створення на їх основі лікарських субстанцій; сучасні аспекти розробки та промислового виробництва лікарських, косметичних засобів і добавок дієтичних, госпітальна фармація; біофармацевтичні аспекти створення екстемпоральних лікарських засобів, удосконалення складу і технології алопатичних і гомеопатичних лікарських засобів; сучасний стан та перспективи використання лікарських рослин і розробки фітотерапевтичних засобів; фармацевтичний аналіз, стандартизація та організація виробництва лікарських засобів; фармацевтична та медична біотехнологія, нанотехнології у фармації; організація та економіка у фармації, менеджмент та маркетинг у фармації, фармакоекономіка на етапах створення, реалізації та застосування лікарських засобів; механізми патологічних процесів та їх фармакологічна корекція; клінічна фармація: від експериментальної розробки лікарських засобів до стандартизації фармацевтичної допомоги; соціальна фармація; фармацевтична освіта в Україні.

Для широкого кола наукових та практичних працівників фармації та медицини.

Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів статей.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Матеріали подаються мовою оригіналу.

Editorial board:

Editor in Chief: prof. A. A. Kotvitska

Deputy Editor: prof. V. P. Chernykh

Executive secretaries: prof. N. M. Kononenko, assoc. prof. I. M. Vladymyrova

Members of the Editorial Board: prof. A. L. Zagayko, T. A. Romanko, V. V. Zhurenko, N. I. Golubeva, O. M. Bilynska

Registration Certificate of UkrINTEI № 54 dated January 31, 2019

Modern pharmacy: history, realities and prospects of development: proceedings of the scientific-practical conference with international participation dedicated to the 20th anniversary of the founding of the Day of the Pharmaceutical Worker of Ukraine, Kharkiv, September 19-20, 2019 : in 2 vol. / ed. board. : A. A. Kotvitska et al. – Kharkiv : NUPh, 2019. – Vol. 2. – 498 p.

The collection presents the proceedings of the of scientific-practical conference with international participation dedicated to the 20th anniversary the founding of the Day of the Pharmaceutical Worker of Ukraine “Modern Pharmacy: history, realities and prospects of development”.

The current state and topical issues of development of scientific directions of the pharmaceutical sector of healthcare are presented: design, synthesis and modification of biologically active compounds and the creation of medicinal substances based on them; modern aspects of development and industrial production of medicines, cosmetics and dietary supplements, hospital pharmacy; biopharmaceutical aspects of the creation of extemporaneous drugs, improving the composition and technology of allopathic and homeopathic medicines; current state and prospects of use of medicinal plants and development of herbal medicines; pharmaceutical analysis, standardization and organization of drug production; pharmaceutical and medical biotechnology, nanotechnology in pharmacy; organization and economy in pharmacy, management and marketing in pharmacy, pharmacoeconomics at the stages of creation, sales and administration of medicines; mechanisms of pathological processes and their pharmacological correction; clinical pharmacy: from experimental drug development to standardization of pharmaceutical care; social pharmacy; pharmaceutical education in Ukraine.

For a wide range of scientific and practical workers of pharmacy and medicine.

The editorial board does not always share the views of the articles authors.

The authors of the published materials are solely responsible for the selection, accuracy of the facts, quotations, economic statistics, proper names and other information. The materials are submitted in the original language.

АСПЕКТИ ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ І ВИРОБІВ МЕДИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В АПТЕКАХ

Дондик Н. Я., Литвиненко О. В., Сінча Н. І.

Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя, Україна
Кафедра управління і економіки фармації, медичного та фармацевтичного права
lytvynenko.ov@ukr.net

Аптечні заклади України ведуть господарську діяльність оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами та виробами медичного призначення. Вони відносяться до комерційних структур зі складною структурою обліку та звітності. Користувачами облікової інформації є власники і керівники суб'єктів господарювання та органи державного управління, інвестори, банківські та фінансові установи.

Аптека – не тільки установа охорони здоров'я, що забезпечує населення, ЛПЗ лікарськими засобами та виробами медичного призначення, а й самостійний суб'єкт господарювання, який має взаємовідносини з багатьма постачальниками. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи бухгалтерського обліку реалізації лікарських засобів та виробів медичного призначення в аптечних закладах розглянуті у працях багатьох вітчизняних науковців, таких як Н. М. Дзюба [1], Л. В. Кранокутська [2], А. О. Поліновська [3], А.С. Немченко [4] та багато інших.

Мета публікації полягає в тому, щоб визначити особливості та проблеми, які виникають у бухгалтерському обліку аптечних закладів.

Управління аптечним закладом, як комерційною структурою, вимагає систематичної достовірної та неупередженої інформації про здійснені господарські операції, їх характер та обсяги, про наявність та ефективність використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, а також фінансові результати діяльності [4]. Керівник аптечного закладу зобов'язаний створити необхідні умови для достовірного ведення бухгалтерського обліку. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-ХІУ (зі змінами та доповненнями) виначає правові принципи регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Облік товарів, що надійшли до аптеки, ведуть у грошовому вимірнику в розрізі облікових груп у «Журналі реєстрації товарів, що надійшли». Наркотичні, психотропні лікарські засоби та прекурсори незалежно від лікарської форми підлягають окремому предметно-кількісному обліку в спеціальних Журналах, де на кожен вид таких засобів відкривають окрему сторінку. Аптечні заклади виготовляють лікарські препарати на підставі рецептів, наданих населенням.

Готові лікарські засоби можуть відпускатися як за рецептами, так і без рецептів. Характерною особливістю аптек як підприємств торгівлі є те, що вони ведуть облік товарів у роздрібних цінах кінцевим споживачам. При оприбуткуванні товару, що надійшов, аптека відразу відображає суму товару і суму торгової націнки, яка призначена для покриття витрат та одержання прибутку – різницю між продажною та закупівельною вартістю товарів. У той же час аптеками досить часто, крім пільгових, продаються товари, які оподатковуються ПДВ за ставкою 20%. Сума ПДВ, що припадає на звичайні операції, включається до податкового кредиту, а сума податку, що припадає на пільговий оборот, включається до складу витрат підприємства (для врахування при визначенні суми податку на прибуток) [1]. Частіше всього суму податкового кредиту за операціями, які неможливо чітко ідентифікувати з реалізацією конкретного товару (орендна плата, плата за послуги зв'язку, комунальні послуги тощо) розподіляють пропорційно сумі доходу від реалізації (без суми ПДВ). Однією з особ-

ливостей комерційної діяльності аптечних закладів є пільгова та безоплатна реалізація лікарських засобів.

Комп'ютерні програми в діяльності аптек є не лише об'єктивною вимогою часу, а й спрощує ведення обліку лікарських засобів, підготовку звітів різних рівнів, робить процес замовлення препаратів доступним та легким, а також дає змогу уникнути багатьох помилок при веденні обліку та господарської діяльності аптек. Виявлення дефектури, вибір постачальника, формування замовлення, надходження та передпродажна підготовка товару, ведення серійного обліку, управління запасами, оптимальне переміщення товару в межах однієї аптечної мережі, відпуск препаратів споживачам — кожна із цих дій є досить складним бізнес-процесом. Крім того, ці процеси в аптеці тісно взаємозв'язані і відбуваються майже одночасно.

Головна умова успішної автоматизації в аптеках — це підтримка єдиного обліку за партіями у межах всієї торговельної мережі. Саме це дозволяє забезпечити гнучке ціноутворення та знижки (враховуючи постачальників, умови постачання, групи товарів, сезонність тощо), контроль бракованих серій, облік сертифікатів якості та безліч інших не менш значущих функцій. Основне бізнес-завдання для аптеки, як і для будь-якого торговельного підприємства, — отримання прибутку та збільшення обіговості товару.

Таким чином, бухгалтерський облік лікарських засобів і виробів медичного призначення має низку особливостей, а саме: процес замовлення лікарських засобів, ціноутворення, процес реалізації, надання знижок та дисконтів, оперативне спостереження за термінами придатності лікарських засобів. Спрощує та полегшує ведення обліку застосування сучасних комп'ютерних програм, які постійно удосконалюються. Наявність проблем, які зумовлені особливістю функціонування аптечних закладів та тих, що виникають під час придбання, оприбуткування та реалізації лікарських засобів, підтверджують необхідність подальшого розвитку та удосконалення бухгалтерського (синтетичного та аналітичного) обліку господарсько-фінансової діяльності аптечних закладів.

Література

1. Дзюба Н. М. Торгівля лікарськими засобами / Н. М. Дзюба. – К.: Освіта, 2010. – С. 60-64.
2. Кранокутська Л. В. Аптечна торгівля: від організації до обліку / Л. В. Кранокутська. – Миколаїв : Бухгалтерія, 2009. – С. 48-50.
3. Поліновська А. О. Автоматизація обліку в аптеках / А. О. Поліновська. – К.: Освіта, 2010. – С. 28-36.
4. Немченко А.С. Організація та економіка фармації. Ч.2. Системи обліку в фармації: нац.підруч. для студентів вищ.навч.закл. /А.С.Немченко, В.М. Назаркіна, О.П. Гудзенко та ін.; за ред. А.С. Немченко. – Харків: НфаУ: Золоті сторінки, 2016. (Національний підручник), С. 38 – 67.

Літвінова О.В., Свирид Д.О. Управління ризиками інноваційної діяльності фармацевтичних компаній	102
Базунова Н.В., Белозьорова О.В., Коротченко В.В., Криваченко Ю.П., Нестеровська С.В., Фіонов О.М. Підвищення ефективності функціонування системи накопичення, розподілу та ешелонування запасів медичного майна в збройних силах України	104
Базунова Н.В., Белозьорова О.В., Коротченко В.В., Криваченко Ю.П., Нестеровська С.В., Фіонов О.М. Визначення факторів, що впливають на формування переліку та кількісних показників медичного майна для госпіталів, військово-медичних клінічних центрів збройних сил України на мирний час.....	106
Бабічева Г.С., Жадько С.В. Вивчення інформаційних потреб споживачів фармацевтичних товарів.....	108
Городецька І.Я. Аналіз нормативного забезпечення обігу продуктів дитячого харчування в Україні	110
Зінчин А.В., Городецька І.Я. Порівняння товарознавчих характеристик небулайзерів	113
Крук А.Г., Городецька І.Я. Дослідження товарної кон'юнктури фармацевтичного сегмента ринку продуктів дитячого харчування	115
Khanyk N.L., Ali Omnia Eman Ibrahim Pharco. Pharmaceuticals at the pharmaceutical market of Egypt	117
Дондик Н.Я., Литвиненко О.В., Сінча Н.І. Аспекти теоретичних основ бухгалтерського обліку лікарських засобів і виробів медичного призначення в аптеках.....	119
Дондик Н.Я., Литвиненко О.В., Сінча Н.І. Особливості формування прибутку аптечного закладу.....	121
Лебедин АМ. Аналіз соціальної програми «Оранж карт» для хворих на бронхіальну астму в Україні	123
Лисенко О.С., Гуреева С.М. Сучасний стан ринку муколітичних ЛЗ	125
Посилкіна О.В., Лісна А.Г. Актуальні аспекти підвищення безпечності фармацевтичних ланцюгів постачань	127
Гладкова О.В., Муртазіна А.Р. Оптимізація структури капіталу фармацевтичного підприємства	129
Панфілова Г.Л., Чернуха В.М., Хіменко С.В. Аналіз сучасного асортименту ліків, що використовуються у патогенетичному лікуванні остеоартрозу.....	132
Подколзіна М.В., Куриленко Ю.Є., Накотенко О.С. Аналіз асортименту лікарських засобів що містяться у Реєстрі лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню за програмою «Доступні ліки»	135
Подколзіна М.В., Куриленко Ю.Є. Дослідження динаміки цін на ЛЗ, що увійшли до схем лікування хворих на запальні захворювання статевих органів.....	138
Подколзіна М.В., Куриленко Ю.Є. Дослідження асортименту ЛЗ, що увійшли до схем лікування хворих на запальні захворювання статевих органів на базі Луцької МКЛ.....	141
Подколзіна М.В., Куриленко Ю.Є., Чорнорук В.В. Визначення схем лікування гострого інфаркту міокарду за даними Уніфікованого клінічного протоколу екстреної медичної допомоги на догоспітальному та госпітальному етапах	143
Косяченко Н.М. Аналіз результатів впровадження відпуску ліків за електронними рецептами в урядовій програмі «Доступні ліки» на прикладі Житомирської області	146
Nemchenko A.S., Podgaina M.V. Actuality of the application of the health technology assessment in population vaccination	148
Гуз В.С., Заліська О.М. Аналіз асортименту лікарських засобів у програмі «Доступні ліки» та досвіду їх реалізації провізорами Львівської та Івано-Франківської областей	150